

Nýggj føroysk barnabók um klandur og vinarlag

Í næstu viku kemur út ein nýggj føroysk barnabók, »Tey kalla meg bara Hugo«. Hon byrjar við klandri og happing, men endar við vinarlagi bæði millum javnlíkar, ættarlið, og stættir í samfelagnum

Orð: Sjørður Skaale
Myndir: Kalmar Lindenskov

Í næstu viku kemur út ein nýggj føroysk barnabók, sum Rakel Helmsdal úr Havn hevur skrivað.

Bókin eitur »Tey kalla meg bara Hugo«, og snýr seg um ein smádrong, Victor Hugo Person, sum býr í tí fantaseraða býnum Portjanua.

Tema'ið, søgan er spunnin rundan um, er happing. Drongurin, Victor Hugo, fær ein lærara, sum byrjar at arga hann. Lærarin sigur flokkinum søguna um klokkan frá Notre Dame, ið tann »veruligi« Victor Hugo hevur skrivað, og so verður drongurin argaður við hesum. Men hann verjur seg imóti læraranum við at siga, at hesin hevur sama navn sum ein hundur í býnum.

Endin verður, at drongurin ikki bara verður argaður av øllum flokkinum, men eisini fær læraran til deyðsfigginda.

Eisini besti vinmaður hansara, Ravnur, verður rúkandi óvinur við hann.

Um vinarlag

Men hóast hetta er tað, sum setir søguna í gongd, so snýr hon seg ikki bara um happing og klandur. Fleiri persónar koma uppi so hvørt sum søgan gongur fram, flokjan verður stórri og stórri – men alt endar væl kortini.

Høvudpersónar nir duga at siggja, at tað ikki ber til at halda fram við allari ósemjuni, og til endans gera tey eitt stórt titak saman, har øll ósemja verður lögð til viks.

– Søgan meira snýr seg fyrst og fremst um vinarlag,

Rakel Helmsdal er 29 ár. Síðani hon var 27 hevur hon búið í Fraklandi

sigur Rakel Helmsdal. Vinarlag millum javnlíkar, vinarlag millum ættarlið, og vinarlag millum stættir í samfelagnum.

– Hon visir, at menniskju ofta liva saman í klandri – men so visir hon eisini, hvussu vit kunnu liva saman.

Myndir úr veruleikanum

Bókina hevur Rakel Helmsdal sett saman úr smáum søgum og tókum frá veruleikanum.

– Hugskotið til at kalla høvuðspersónin Victor Hugo fekk eg enaferð tá eg í Danmark møtti einum drongi, sum veruliga kallaðist so, greiðir hon frá. Ein hópur av fólki er við – og eyðkennini hjá fleiri teirra eru tikin frá fólki. Rakel hevur hitt í veruleikanum.

– Eingin líkast kortini so nógv, at hann kennist aftur, sigur hon.

Eisini onkur hending er, beinleiðis tikin úr veruleikanum.

– Ein fransmaður, sum einaferð var í Føroyum, segði mær eina søgu frá sínum barnadögum, sum

eg havi brúkt í bókini. Teir vóru nakrir sum høvdu verið á einum kirkjugarði, har nakrar gravir høvdu blomstur, meðan aðrar stóðu berar. Teir fóru so nøkur av blomstrunum til tær beru gravirnar, soleiðis at øll tey deyðu høvdu líka nógv.

– Hetta varð tikið illa upp, og mett sum berverk – hóast tað var gjørt í allar bestu meining.

Hesa litlu søguna hevur Rakel gjørt ein kapitlul um í bókini. Hann kallast »Eingi lík eru meira lík enn onnur...«

Lisin fyrri 4. flokki

Tað kann vera trupult hjá einum vaksnum at vita, hvat ger eina søgu góða fyrri børn. Ti hevur Rakel biðið pápa sín lisið bókina fyrri einum 4. flokki, hann hevur havt í Sankta Frants skúla.

– Eg havi fingið nógv brøv frá hesum børnum, har tey hava sagt sína hugsan um ymiskt í bókini – og sum heild hevur teimum dámt hana sera væl. Ti havi eg eisini vónir um, at hon fer at verða væl móttikin.

Bókin »Tey kalla meg bara Hugo« verður at fáa í næstu viku.

Ein bók ligið í trý ár

Fyrri trimum árum síðani var Rakel liðug við eitt stórt skaldskaparligt. Síðani hava trý forløg havt handritið til gjøgnumlestur – men einki røktist fyrri, at tað verður givið út...

Rakel Helmsdal hevur skrivað í nógv ár. Stuttsegur hjá henni hava staðið í bløðum og tíðarritum, og sjónleikir hon hevur skrivað hava eisini verið spældir.

Men »Tey kalla meg bara Hugo« er hennara fyrsta, sjálvstøðuga útgáva. Hon varð skrivað fyrri í ár, so tað hevur ikki tikið so langa tíð at fingið hana avgreidda til útgávu.

Verri hevur gingist við tí nógv størri verkinum, »Søgur úr Portjanua«. Tað er ein vaksnamannabók, sum er sett saman av 13 stuttsegum og einum sjónleiki. Hóast hvør einstøk søga kann lesast fyrri seg, og leikurin er ætlaður til eina sjálvstøðuga upp-

seting, so hongur øll bókin eisini saman. Persónar og støð ganga aftur, soleiðis at bókin stendur sum ein eind.

Hesa bók var Rakel liðug við fyrri umleið trimum árum síðani. Eitt ár seinni hevði Mentunargrunnur Studentafelagsins handritið til gjøgnumlestur, men tað varð ikki útgivið. Síðani fekk Sprotin tað, men heldur einki hendi. Í lötuni er handritið hjá Bókadeild Føroya Lærarafelags.

Øll hava røst handritinum og sagt, at tað »avgjørt« skal gevast út.

Men enn er einki hent. Handritið gongur frá forlagi til forlag, men eingin kann átaka sær ta figgarligu byrðu tað er, at geva tað út.

»Mín bók«

– Tað er sjálvsagt spennandi, at barnabókin nú verður givin út, men hin bókin er eitt nógv størri verk, og har er nógv meira arbeiði lagt í. Søgur er Portjanua er »mín bók«. Har havi eg lagt alt í. Ti kenst tað ikki sørt frustrerandi, at ein noyðist at bíða so leingi uttan at nakað hendir, sigur Rakel.

Orsøkin til at tað gekk so skjótt at fáa greitt barnabókina til prentingar, er, at tað í Føroyum verður latin figgarligur stuðul til barnabókaútgávu. Skúlabøkur fáa eisini stuðul – men vaksnamannabøkur verða lítið og einki stuðlaðar.